

THEMATISCHE FACTSHEET EUROPEES SEMESTER

AGRESSIEVE FISCALE PLANNING EEN HALT TOEROEPEN

1. INLEIDING

Agressieve fiscale planning houdt in dat belastingplichtigen de belasting die zij verschuldigd zijn, verlagen door constructies op te zetten die weliswaar legaal kunnen zijn maar toch indruisen tegen de geest van de wet. Daarbij maken zij bijvoorbeeld gebruik van lacunes in belastingstelsels en van mismatches tussen verschillende stelsels, of proberen ze tweemaal buiten de heffing te blijven of een dubbele aftrek te verkrijgen.

De strijd tegen agressieve fiscale planning is van wezenlijk belang om belastinginkomsten te verwerven voor overheidsinvesteringen, het onderwijs en de gezondheids- en welzijnzorg, een billijke verdeling van de lasten te garanderen, de belastingmoraal van de belastingplichtigen hoog te houden en, ten slotte, concurrentievervalsingen tussen bedrijven te voorkomen.

De EU heeft verschillende stappen ondernomen om agressieve fiscale planning te bestrijden, waaronder ATAD (richtlijn tegen belastingontwijking) en ATAD 2, die voorziet in maatregelen om hybride mismatches¹ met niet-EU-landen aan te pakken.

¹ Bij hybride mismatchstructuren wordt handig ingespeeld op de verschillen in de fiscale behandeling van een entiteit of instrument in de wetgeving van twee of meer fiscale rechtsgebieden, met als doel tot een dubbele niet-heffing te komen.

Om de fiscale transparantie te versterken, heeft de Raad zijn goedkeuring gegeven aan het Commissievoorstel voor de automatische uitwisseling van inlichtingen over fiscale rulings, die van start gaat in de tweede helft van 2017. De Raad heeft ook zijn goedkeuring gegeven aan het Commissievoorstel voor de automatische uitwisseling van inlichtingen met betrekking tot landenrapporten van multinationale ondernemingen (MNO's). Deze automatische uitwisseling gaat van start in 2018. In juni 2017 heeft de Commissie een voorstel aangenomen dat intermediairs zou verplichten agressieve fiscale planningconstructies te melden. Recentelijk is via de gedragscode² een reeks octrooi-boxregelingen³ ingetrokken of gewijzigd. In december 2017 moet een definitieve lijst zijn opgesteld van niet-coöperatieve fiscale rechtsgebieden. De gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de

² De gedragscode inzake de belastingregeling van ondernemingen dateert uit 1997 en heeft als doel schadelijke belastingmaatregelen in kaart te brengen die ondernemingen op bedenkelijke wijze beïnvloeden in de keuze van de plaats waar zij hun activiteiten in de Unie ontplooiën. De code is geen juridisch bindend instrument maar zij oefent onmiskenbaar politieke druk uit. Met de vaststelling van de code hebben de lidstaten zich ertoe verbonden geen nieuwe schadelijke belastingmaatregelen te nemen en alle wetten of praktijken aan te passen die volgens de beginselen van de code als schadelijk worden aangemerkt.

³ Een octrooi-box is een bijzondere belastingregeling voor inkomsten uit intellectuele eigendom.

vennootschapsbelasting⁴, ten slotte, die door de Commissie in 2016 nieuw leven werd ingeblazen, zou een alomvattende oplossing bieden voor de problematiek van de winstverschuiving, maar de onderhandelingen zijn nog niet afgerond.

Ondanks deze verwezenlijkingen lopen de regeringen nog altijd heel wat inkomsten mis als gevolg van grensoverschrijdende agressieve fiscale planning. Door het grensoverschrijdende karakter van belastingontwijking en de integratie van de economieën van de lidstaten is daarnaast ook een gecoördineerde aanpak bij de toepassing van bestaande regels noodzakelijk.

2. FISCALE BELEIDSUITDAGINGEN VOOR DE LIDSTATEN

2.1. Economische gevolgen van agressieve fiscale planning

2.1.1. Verlies aan belastinginkomsten

Door belastingontwijking gaan er elk jaar miljarden euro's verloren. In de EU wordt het verlies aan inkomsten door winstverschuivingen binnen de EU geraamd op circa 50-70 miljard euro⁵. Dit bedrag komt overeen met 17 % van de vennootschapsbelastinginkomsten (in 2013) en 0,4 % van het bbp (aan de ondergrens). Regeringen van landen waarvan de heffingsgrondslag wordt uitgehold, zien zich genoodzaakt meer inkomsten te halen uit andere belastingen als ze willen vermijden dat ze over minder middelen beschikken voor groei-versterkende hervormingen en voor herverdeling.

Agressieve fiscale planning in één land blijft niet zonder gevolgen voor andere landen. Winsten die worden verschoven naar of via een lidstaat, ondermijnen de belastinggrondslag in een andere lidstaat. Voor de Unie als geheel is

⁴ Het CCCTB-initiatief (gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting) voorziet in één enkele reeks regels voor de berekening van de belastbare winsten van bedrijven in de EU.

⁵ Zie Dover R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones en S. Merler (2015).

er duidelijk sprake van een verlies aan belastinginkomsten, ook al hebben sommige individuele lidstaten misschien hogere belastinginkomsten doordat hun belastinggrondslag door verschoven winsten kunstmatig wordt vergroot.

2.1.2. Ongelijke concurrentieverhoudingen

Agressieve fiscale planning leidt ook tot scheefgetrokken concurrentieverhoudingen tussen bedrijven die erin slagen hun billijk aandeel in de belastingen te ontlopen, en bedrijven waarvoor zulke grensoverschrijdende fiscale planning niet tot de mogelijkheden behoort (meestal binnenlandse en/of kleinere bedrijven). Uit studies blijkt dat multinationale ondernemingen in hoogbelastende landen zo'n 30 % minder belasting betalen dan vergelijkbare binnenlandse bedrijven⁶.

Een recente studie toont aan dat bedrijven die aan agressieve fiscale planning doen, hun effectieve belastingdruk fors kunnen doen dalen ten koste van de samenleving⁷. Multinationale ondernemingen die fiscaal plannen, verwerven een kostenvoordeel ten opzichte van de concurrentie dat hen in staat kan stellen marktaandeel te winnen en de toegang tot de markt voor andere bedrijven te bemoeilijken. Het is bewezen dat er een verband bestaat tussen fiscale planning en hogere marges en een sterkere bedrijfsconcentratie⁸. Dit kan leiden tot inefficiënt hoge consumentenprijzen.

2.1.3. Gebrek aan eerlijkheid en impact op de moraal van de belastingplichtige

Agressieve fiscale planning bij grote multinationals heeft ook een impact op de moraal van de gewone belastingplichtige Wie zijn verplichtingen nakomt en zijn belastingen betaalt, ervaart agressieve fiscale planning als een inbreuk op het sociale contract.

⁶ Zie Egger, P., W. Eggert en H. Winner (2010).

⁷ Zie Centrum voor Europees economisch onderzoek (ZEW) (2016).

⁸ Zie OESO (2015), blz. 181.

Wanneer andere belastingplichtigen weet hebben van oneerlijke praktijken, kan dit hen ertoe aanzetten om zelf ook niet meer hun eigen belastingverplichtingen na te komen. Recente schandalen hebben geleid tot publiek ongenoegen over belastingontwijkingen. Bovendien kan het inkomstenverlies als gevolg van agressieve fiscale planning gevolgen hebben voor de sociale uitgaven, zoals de toegang tot degelijk onderwijs, gezondheidszorg of sociale diensten, en voor herverdeling. Dit vergroot dan weer de ongelijkheid en kan de sociale onvrede nog doen toenemen.

2.2. Belangrijkste instrumenten van agressieve fiscale planning

Bij agressieve fiscale planning wordt er voornamelijk gebruik gemaakt van drie instrumenten: (i) **winstverschuiving**, waarbij interne schulden worden gebruikt om winsten kunstmatig te verschuiven van een hoogbelastend naar een laagbelastend rechtsgebied; (ii) **strategische plaatsing van intellectuele-eigendomsrechten en immateriële activa**, waarbij zeer mobiele immateriële activa kunstmatig worden verplaatst naar laagbelastende rechtsgebieden, en (iii) **(oneigenlijk) gebruik van verrekenprijzen**, waarbij de belastinggrondslagen van laagbelastende rechtsgebieden kunstmatig worden vergroot ten koste van de belastinggrondslagen van hoogbelastende rechtsgebieden⁹. Daarbovenop kunnen multinationale ondernemingen ook inspelen op bilaterale belastingverdragen om hun belastingen en de kosten voor het repatriëren van dividenden tot een minimum te beperken (treaty shopping).

2.3. Belangrijkste indicatoren van agressieve fiscale planning

2.3.1. Wettelijke indicatoren van agressieve fiscale planning

Indicatoren voor het bestaan van agressieve fiscale planning zijn af te

⁹ Zie Ramboll Management Consulting en Corit Advisory (2015) voor een beter begrip van de manier waarop MNO's hun belastingontwijgingsconstructies opzetten.

leiden uit bepaalde belastingregels, of het ontbreken van zulke regels:

Het ontbreken van antimisbruikregels

Deze reeks indicatoren heeft betrekking op het ontbreken van regels die belastingontwijking moeten bestrijden. **Voorbeelden van antimisbruikregels zijn: regels inzake renteaftrekbeperking en onderkapitalisatie en regels betreffende gecontroleerde buitenlandse vennootschappen.** Regels inzake renteaftrekbeperking en onderkapitalisatie moeten een dam opwerpen tegen kunstmatige schuldregelingen die de belastingen alleen maar zoveel mogelijk willen verlagen, en regels betreffende gecontroleerde buitenlandse vennootschappen (cfc's) moeten voorkomen dat winsten worden verschoven naar landen die weinig of geen belastingen heffen. Er moet worden opgemerkt dat de anti-ontgaansrichtlijn, die in juli 2016 door de Raad is aangenomen en in 2019 in werking treedt, ook in renteaftrekbeperking- en cfc-regels voor alle EU-landen voorziet, zij het met enkele uitzonderingen.

Passieve indicatoren

Deze reeks indicatoren heeft betrekking op belastingregels die als zodanig geen aanleiding geven tot agressieve fiscale planning of dergelijke praktijken in de hand werken, maar wel noodzakelijk zijn om een constructie te kunnen opzetten. **Een duidelijk voorbeeld hiervan zijn bronbelastingen.** Het achterwege blijven van bronbelasting heeft doorgaans tot doel dubbele belasting te voorkomen. Onder bepaalde omstandigheden kan het dan echter ook gemakkelijker worden om agressief fiscaal te gaan plannen. Het bestaan van bronbelasting voorkomt dat winsten belastingvrij worden verschoven naar rechtsgebieden buiten de EU, en ontmoedigt of verhindert op die manier agressieve fiscale planning, ook al kan het leiden tot dubbele belasting of administratieve rompslomp om dubbele belasting te vermijden.

Actieve indicatoren

Sommige belastingregelingen kunnen als zodanig agressieve fiscale

planning stimuleren of vergemakkelijken.

Belastingregels moeten per geval tegen het licht worden gehouden om na te gaan of er een verband bestaat met agressieve fiscale planning. Dit vereist een grondige analyse van de precieze opzet en toepassing van een belastingregel, waarbij rekening wordt gehouden met de mate waarin de regel is afgedekt, bijvoorbeeld met antimisbruikbepalingen.

2.3.2. Economische indicatoren van agressieve fiscale planning

Er bestaan diverse economische indicatoren die kunnen worden gebruikt om agressieve fiscale planning op te sporen. Zo zijn de financiële stromen via landen die bij dergelijke structuren worden gebruikt, gewoonlijk (abnormaal) hoog. Daarom is het zaak om na te gaan of de financiële activiteiten sporen met de activiteiten in de reële economie. Relevante indicatoren hiervoor zijn de totale buitenlandse directe investeringen¹⁰ (BDI's), BDI's van special purpose entities en specifieke financiële inkomstenstromen, zoals dividenden, rente- en/of royaltystromen, uitgedrukt als percentage van het bbp.

BDI's zijn een weerspiegeling van de grensoverschrijdende investeringen tussen gelieerde ondernemingen.

BDI's op zich zijn geen indicator van belastingontwijking, maar een deel van deze investeringen kan wel ingegeven zijn door het streven naar belastingontwijking. Aan de hand van royaltystromen kan

¹⁰ Buitenlandse directe investeringen is de categorie van internationale investeringen waarbij een inwoner van een land (de directe investeerder) een duurzaam belang verwerft in een bedrijf dat inwoner is van een ander land (de directe-investeringsonderneming), onder andere met behulp van een special purpose entity, een juridische entiteit die met scherpomlijnde, specifieke of tijdelijke doelstellingen is opgericht. Een directe-investeringsonderneming is een onderneming waarin een directe investeerder ten minste 10 % van de gewone aandelen of van de stemrechten bezit (of het equivalent daarvan in een onderneming zonder rechts-persoonlijkheid).

worden afgelezen waar intellectuele eigendom en immateriële activa zich bevinden. Andere relevante indicatoren zijn onder meer de vennootschapsbelastinginkomsten als percentage van het bbp, prijsafwijkingen bij de bilaterale invoer¹¹ en indicatoren van treaty shopping.

Uit de **vennootschapsbelastinginkomsten als percentage van het bbp** blijkt dat sommige landen erin slagen bijzonder veel inkomsten te verwerven uit de vennootschapsbelasting.

Op basis van prijsafwijkingen bij de bilaterale invoer kan worden nagegaan of een goed te hoog of te laag geprijsd is.

Sommige landen voeren dezelfde tussenproducten in aan verschillende prijzen, in een aantal gevallen aan een lagere prijs met name als zij worden ingekocht bij ondernemingen uit laagbelastende landen, en in een aantal gevallen aan een hogere prijs met name als zij worden ingekocht bij ondernemingen uit hoogbelastende landen. Dit kan betekenen dat er iets fout is met de verrekenprijzen en het kan een aanwijzing zijn voor de uitholling van de belastinggrondslag in een aantal hoogbelastende landen.

Uit indicatoren van treaty shopping blijkt dat het combineren van verdragen de kosten voor het repatriëren van dividenden sterk kan doen dalen.

In plaats van rechtstreeks in een gastland te investeren, sluiten multinationale ondernemingen investeringen via een derde land om te profiteren van verdragsvoordelen die niet bestaan tussen het gastland en het land van herkomst van de investering.

Hoewel geen van de indicatoren op zich een onweerlegbaar verband legt naar agressieve fiscale planning, kunnen zij deel uitmaken van "feitenmateriaal" waarmee het bestaan van een agressieve fiscale planningconstructie wordt aangetoond.

¹¹ Dit betreft afwijkingen in de gemiddelde prijs van producten in bilaterale handelsstromen (tussen twee landen).

3. BELEIDSHEFBOMEN OM DE UITDAGINGEN VOOR HET FISCALE BELEID AAN TE PAKKEN

De lidstaten kunnen fiscaal misbruik aanpakken door het rechtskader te versterken en nationale regelingen die tot agressieve fiscale planning kunnen leiden, te hervormen, maar ook door de samenwerking te intensiveren en de transparantie te vergroten. Het is ook zaak een cultuur van fiscale naleving op te bouwen. Dit deel is vooral gericht op het eerste aspect, namelijk de versterking van het rechtskader en de hervorming van nationale regelingen: door implementatie van strenge regels tegen belastingontwijking, door aanpassing van regels die onrechtstreeks agressieve fiscale planning in de hand kunnen werken, en door optreden tegen nationale regelingen die agressieve fiscale planning vergemakkelijken.

3.1. Implementatie van strenge regels om belastingontwijking te voorkomen

Zoals hierboven werd uiteengezet, hebben antimisbruikregels uitdrukkelijk tot doel agressieve fiscale planningstructuren te voorkomen. Een snelle implementatie van antimisbruikregels is noodzakelijk. Met de ATAD zullen in 2019¹² vijf antimisbruikregels worden ingevoerd, maar doordat die regels nu in sommige lidstaten ontbreken, is de EU momenteel niet beschermd tegen agressieve fiscale planningpraktijken.

3.2. Wijziging van regels waarvan misbruik gemaakt kan worden en die tot agressieve fiscale planning kunnen leiden

Bronbelastingen ten aanzien van derde landen kunnen, als zij weloverwogen worden ingevoerd, een doeltreffend instrument tegen agressieve fiscale planning zijn. Bronbelastingen worden door alle lidstaten

geheven, voor elk type financiële stroom (rente, dividenden en royalty's).

3.3. Optreden tegen nationale regelingen die agressieve fiscale planning vergemakkelijken

In het kader van het Europees Semester kan worden opgetreden tegen nationale fiscale praktijken die grensoverschrijdende agressieve fiscale planning stimuleren of vergemakkelijken maar die moeilijk zijn aan te pakken met de bestaande instrumenten (zoals richtlijnen of gedragscodes).

4. VERGELIJKEND ONDERZOEK VAN DE HUIDIGE SITUATIE

4.1. Implementatie van strenge regels om belastingontwijking te voorkomen

De onderstaande tabel bevat een overzicht van het bestaan of ontbreken van twee soorten **antimisbruikregels** voor alle lidstaten, namelijk regels inzake renteaftrekbeperving en inzake onderkapitalisatie. De ATAD introduceert antimisbruikregels, waaronder cfc-regels en regels inzake renteaftrekbeperving. In het geval van regels inzake renteaftrekbeperving mogen evenwel de lidstaten die nationale regels hebben die even doeltreffend zijn, de implementatie van de ATAD-bepalingen betreffende de regels inzake renteaftrekbeperving uitstellen tot 2024.

¹² Een aantal bepalingen zal op een ander tijdstip van toepassing worden.

Tabel 1: overzicht van het bestaan of ontbreken van anti-ontgaansregels in de nationale wetgeving van de lidstaten, 2017

	BE	BG	CY	EE	HR	LU	MT	NL	RO	SI	AT	CZ	IE	LV	LT	PL	SK	DE	EL	FI	HU	PT	FR	IT	SE	UK	DK	ES
Regels inzake renteaftrekbeperking of onderkapitalisatie	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Regels betreffende gecontroleerde buitenlandse vennootschappen	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	

Bron: Ramboll Management Consulting en Corit Advisory (2015).

4.2. Wijziging van regels waarvan misbruik gemaakt kan worden en die tot agressieve fiscale planning kunnen leiden

agressieve fiscale planning-praktijken met rente-, dividend- en/of royalty-inkomsten. Andere lidstaten doen dat wel al.

Sommige lidstaten heffen geen bronbelasting ten aanzien van derde landen, die hun belastingstelsel zou kunnen beschermen tegen

Tabel 2: bronbelastingen in EU-lidstaten ten aanzien van derdelands rechtsgebieden, 2017

	HU	MT	CY	EE	LU	NL	IE	SK	UK	AT	DE	FI	SE	BE	BG	CZ	DK	EL	ES	FR	HR	IT	LT	LV	PL	PT	RO	SI
Royalty's	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Rente	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Dividenden	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Bron: ZEW (2016), met updates op basis van nationale hervormingen.

Opmerkingen:

(1) Deze tabel heeft betrekking op de binnenlandse bronbelastingtarieven, d.w.z. de tarieven die in de nationale vennootschapsbelastingwetgeving zijn vastgesteld. Er is geen rekening gehouden met de bronbelastingtarieven in dubbelbelastingverdragen.

(2) Een kruisje betekent dat de lidstaat geen bronbelasting (hoger dan 0 %) toepast.

4.3. Optreden tegen nationale regelingen die agressieve fiscale planning vergemakkelijken

Sommige lidstaten hebben maatregelen genomen om hun octroiboxregelingen bij te sturen in overeenstemming met actiepunt 5 van het BEPS-project¹³ (grondslaguitholling en

winstverschuiving), zoals goedgekeurd in de gedragscode inzake de belastingregeling voor ondernemingen.

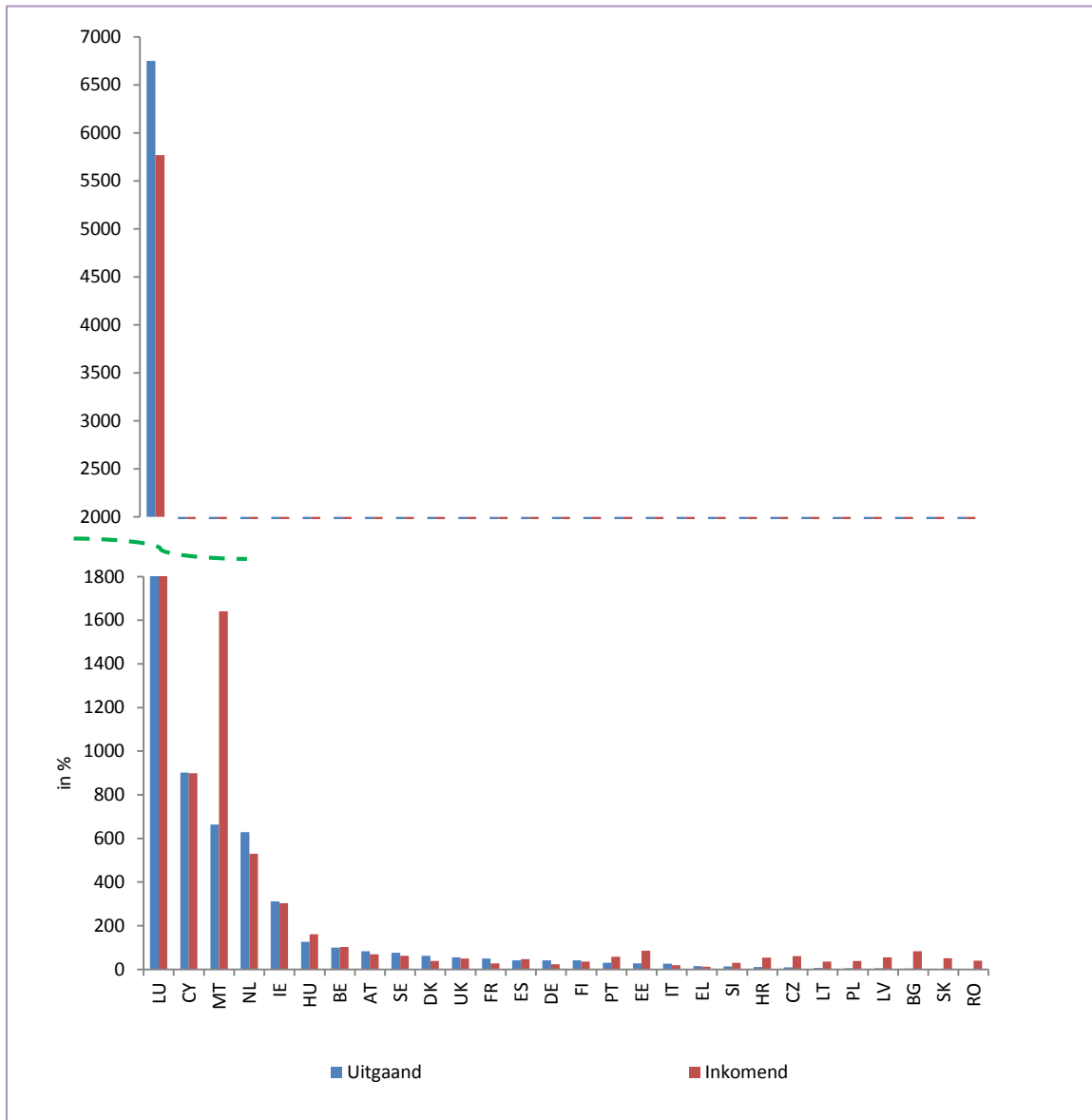
Een aantal nationale regelingen moet nog altijd worden herzien zodat zij door MNO's niet voor agressieve fiscale planning kunnen worden gebruikt. In de reeds vermelde Ramboll-studie van 2015 is een reeks van dergelijke regels en de lidstaten waarin zij van toepassing zijn, in kaart gebracht. Belastingregels moeten evenwel per geval tegen het licht worden gehouden voordat kan worden geconcludeerd of er een verband bestaat met agressieve fiscale planning.

¹³ Het door de G20/OESO geleide project inzake grondslaguitholling en winstverschuiving (BEPS) bevat een aantal actiepunten om op te treden tegen fiscale planningstrategieën die inspelen op leemten en mismatches in belastingvoorschriften om winsten kunstmatig te verschuiven naar plaatsen waar weinig of geen belasting wordt geheven hoewel er daar weinig of geen economische activiteiten worden verricht.

4.4. Overzicht van recente economische indicatoren van agressieve fiscale planning

Hieronder zijn de laatste gegevens voor een aantal belangrijke economische indicatoren opgenomen.

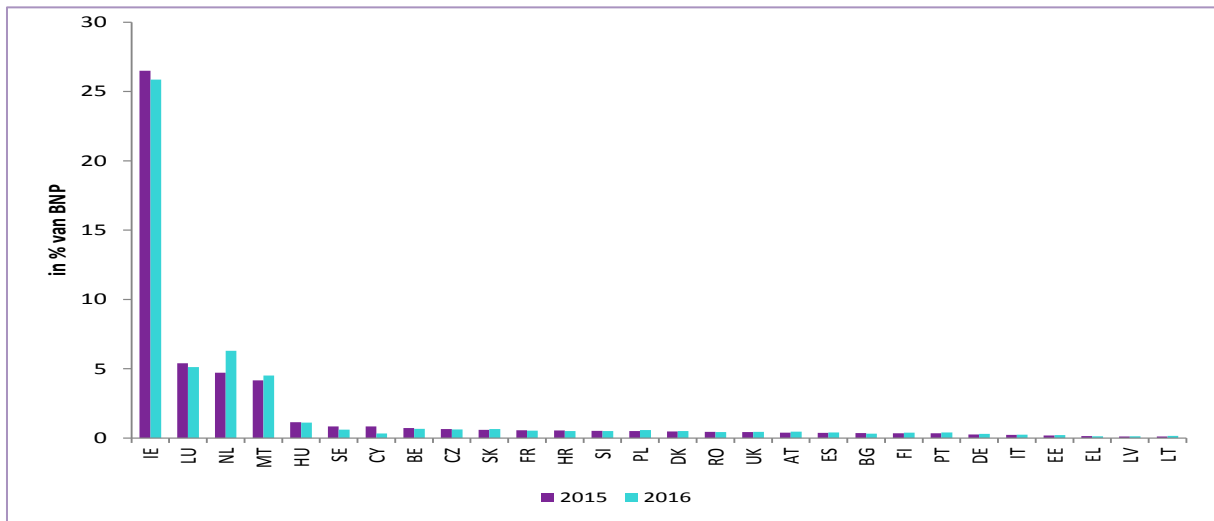
Figuur 1: BDI-posities als percentage van het bbp, 2015

Bron: Europese Commissie (nog niet verschenen), Eurostat.

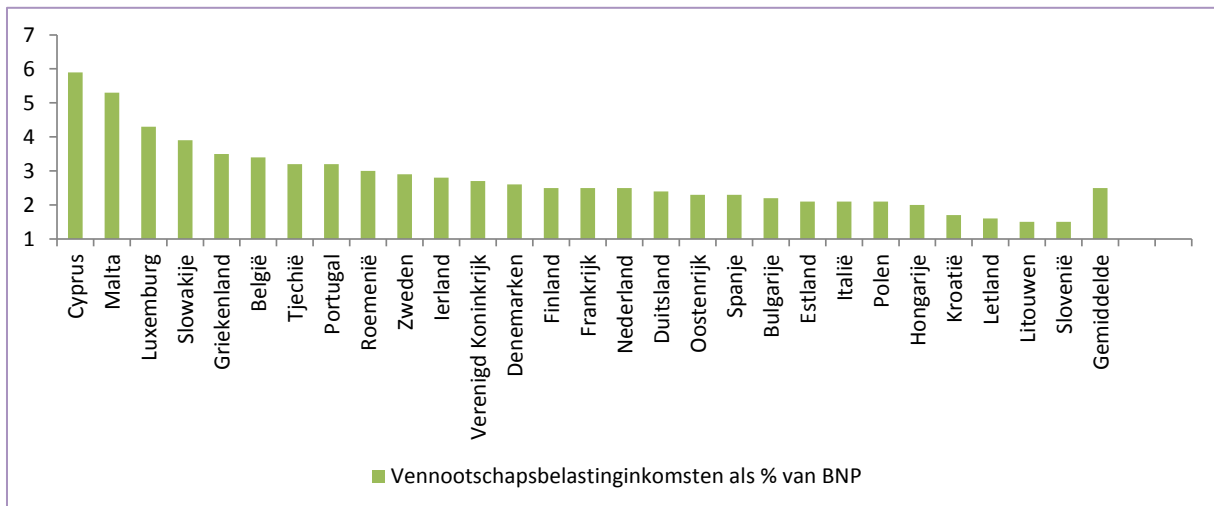
Opmerkingen: (1) Met inkomende BDI of directe investeringen in de rapporterende economie wordt verwezen naar investeringen door buitenlanders in bedrijven die in de rapporterende economie gevestigd zijn. Uitgaande BDI of directe investeringen in het buitenland zijn investeringen van ingezetenen in verbonden bedrijven in het buitenland. (2) BDI-voorraden (of -posities) geven de waarde van de investering bij afloop van de periode aan.

Figuur 2: betalingen (debet) voor het gebruik van intellectuele eigendom (IP), als percentage van het bbp

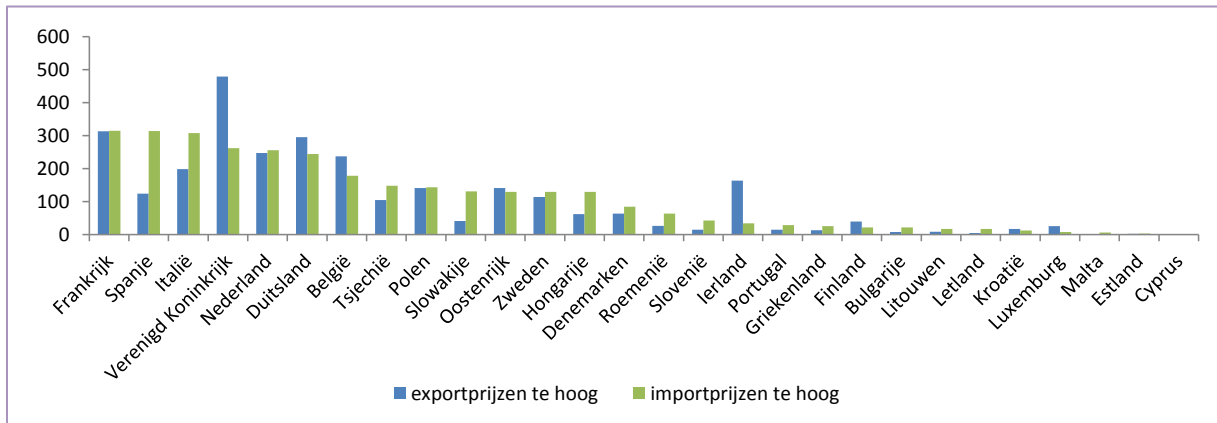
Bron: Europese Commissie (nog niet verschenen), Eurostat.

Figuur 3: vennootschapsbelasting als percentage van het bbp, 2015

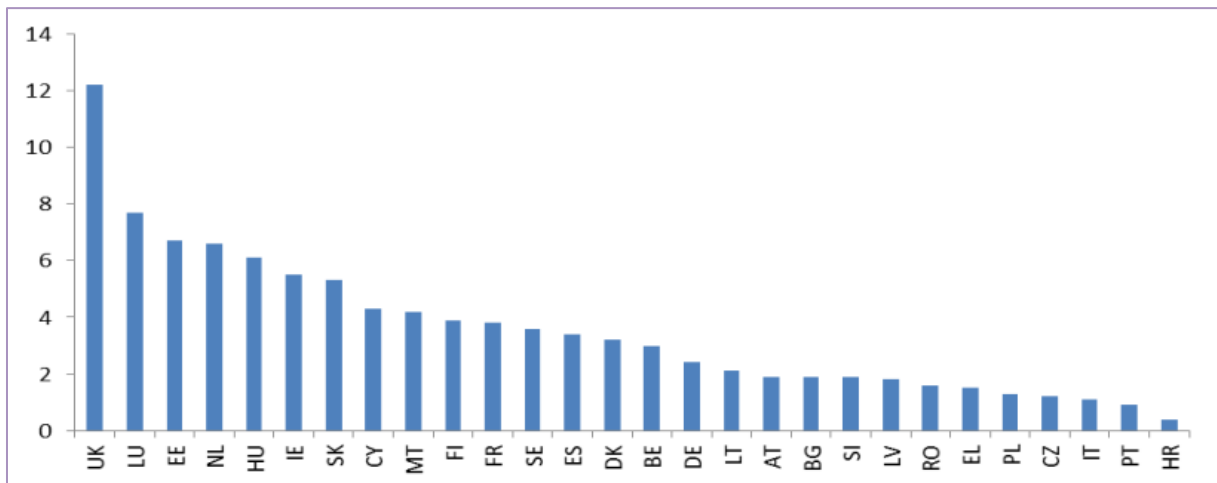
Bron: Europese Commissie (2017).

Figuur 4: bilaterale prijsafwijkingen, 2015

Bron: IHS (nog niet verschenen).

Figuur 5: aantrekkelijkheid van treaty shopping: centraliteitsindex

Bron: van't Riet en Lejour (2017), IHS (nog niet verschenen).

Opmerkingen: de centraliteitsindex verwijst naar het bbp-gewogen percentage van fiscaal optimale repatriëringsroutes via het betrokken land.

5. NUTTIGE BRONNEN

- Dover R., B. Ferrett B., D. Gravino, E. Jones en S. Merler (2015), 'Bringing transparency, coordination and convergence to corporate tax policies in the European Union', studie voor de European Parliamentary Research Service, 2015.
- Egger, P., W. Eggert en H. Winner (2010), 'Saving Taxes through Foreign Plant Ownership', *Journal of International Economics*, 81: 99-108.
- Europese Commissie (nog niet verschenen), 'Tax policies in the European Union: 2017 Survey'.
- Europese Commissie, 'Taxation Trends in the European Union: 2017', uitgave 2017, Luxemburg.
- IHS (nog niet verschenen), Aggressive tax planning indicators.
- OESO (2015), 'Measuring and Monitoring BEPS, Action 11- 2015 Final Report', OESO/G20-project inzake grondslaguitholling en winstverschuiving, OECD Publishing, Parijs.
- Ramboll Management Consulting and Corit Advisory (2015), 'Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators', Taxation Paper No 61.
- Van't Riet en Lejour (2017), 'Optimale belastingroutes: omleiden van investeringen loont', CPB Discussion Paper 349.
- ZEW, Centrum voor Europees economisch onderzoek (2016), 'The Impact of Tax Planning on Forward-Looking Effective Tax Rates', Taxation Papers No 64.
- Pakket anti-ontgaansmaatregelen
http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/index_en.htm
- Gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB)
https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/corporate-tax-reform-package_en_en

Datum: 20.11.2017